

CPA/4604

LES AMIS D'ACCOMPAGNER

asbl - vzw

Onder de Hoge Bescherming van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Astrid

Vervolg van Nieuwsbrief 66-1

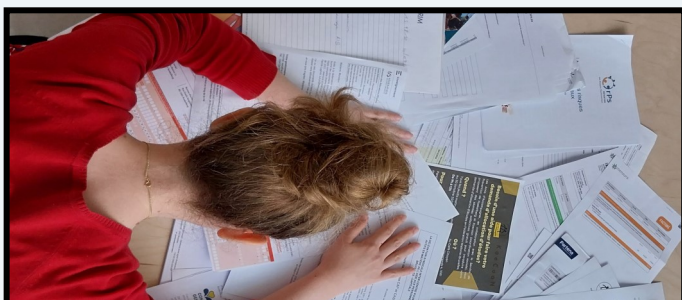
Derde begeleidingsopdracht

Op verzoek van de maatschappelijk werkster werd twee maanden later een nieuwe afspraak gemaakt om een stand van zaken op te maken over de situatie van Kenza.

Voorafgaand werd die ontmoeting in onze sociaal opvangdienst voorbereid op basis van de informatie waarover we beschikten:

- De inschrijving bij de dienst PHARE was definitief na hun akkoord met het dossier dat hen werd bezorgd, waardoor Kenza in aanmerking kwam voor materiële hulp om de levensomstandigheden van haar gehandicapte zoon te verbeteren. Formulier 3 met de motivering voor de gewenste voorzieningen moest echter door een arts worden ingevuld;
- Thuisonderwijs voor de zoon zou vier uur per week kunnen worden gegeven door een dienst die zich er bovendien toe verbond om speciaal onderwijs voor hem te zoeken;
- De facturen van de energieleverancier werden in de brievenbus van het OCMW gedeponneerd, zoals was overeengekomen met de maatschappelijk werkster tijdens de vorige afspraak.

De betaling van de huur bleef een probleem vanwege de communicatieproblemen met de eigenaar, aan wie het OCMW de huur rechtstreeks betaalt (na aftrek van de ISI).

De voorbereiding van de afspraak met de maatschappelijk werkster toont aan hoe belangrijk de samenwerking was tussen onze sociaal onthaaldienst en de terreinbegeleidster die de opdracht met Kenza bij het OCMW had aanvaard. We moesten allemaal duidelijk zijn over de informatie die we moesten doorgeven, maar vooral overeenstemming bereiken over de vra-

gen die we aan de maatschappelijk werkster moesten stellen om haar duidelijkheid te verschaffen over haar verdere verplichtingen.

Het verslag van de begeleidingsopdracht is ondubbelzinnig over de netelige kwestie van de kloof tussen de voorschriften van de maatschappelijk werkster en het vermogen van een gebruikster om hieraan zonder externe steun te voldoen.

Twee voorbeelden illustreren deze moeilijkheid:

- De energierekeningen die bij het OCMW werden ingediend, zijn nooit bij de maatschappelijk werkster terechtgekomen. Bovendien waren het geen fotokopieën, maar originelen. Aangezien het OCMW weigerde de tussentijdse rekeningen te betalen, die nu volledig voor haar rekening kwamen, werd Kenza aangeraden een doorlopende opdracht bij de bank in te stellen;
- De betaling van de huur aan de eigenaar was niet gelukt omdat de eigenaar was veranderd. Het huurcontract was gewijzigd met een addendum waarin een nieuw rekeningnummer was vermeld. Dit addendum was in Kenza's papieren terechtgekomen en door haar ondertekend.

"Daarop volgt een morele les van deze 'grote pedagogie' over het feit dat men geen documenten mag ondertekenen die men niet begrijpt" (verslag van de begeleidingsopdracht).

De maatschappelijk werkster vroeg vervolgens dat de betrokkene een automatische overschrijving van de huur zou instellen. Tijdens het gesprek waren er steeds meer communicatieproblemen over andere onderwerpen, wat leidde tot het volgende strenge oordeel in het verslag van de begeleidingsopdracht:

"Kenza is al die ingewikkelde procedures helemaal zat. Ik vind het zelf ook moeilijk om haar uit te leggen hoe absurd die steeds veranderende situatie is. De maatschappelijk werkster is onwillig en gebruikt naar mijn mening veel symbolisch geweld. Het moeilijkste was om mijn kalmte te bewaren."

Vierde begeleidingsopdracht

Eind juli stond er een nieuw gesprek met de maatschappelijk werkster op het programma, waarbij in de uitnodiging was vermeld dat twee documenten moesten worden overgelegd, namelijk een door-

lopende opdracht zowel voor de energieleverancier en als voor de verhuurder.

Als een donderslag bij heldere hemel werden we door de maatschappelijk werkster op de hoogte gebracht dat Kenza niet was verschenen op een afspraak die haar een maand geleden per post was meegedeeld. In die brief had de maatschappelijk werkster een nieuwe afspraak voor haar gemaakt, twee weken later, met een lijst van documenten die nodig waren voor het samenstellen van haar dossier met het oog op de verlening van de bijstand. Op deze lijst stonden verschillende attesten en bewijsstukken die moesten worden voorgelegd: bewijs van het ontvangen van kinderbijslag, van de betaling van de huur, van de betaling van achterstallige huur, van een doorlopende opdracht voor de energieleverancier, van de inschrijving als werkzoekende bij ACTIRIS, van de verzekeraar bij de mutualiteit, van de inschrijving van de kinderen op school, een attest van gezinssamenstelling, een kopie van de identiteitskaart van zichzelf en elk van haar kinderen, alsook een verklaring op erewoord.

Aangezien we niet op de hoogte waren van deze oproeping en van de indrukwekkende lijst van documenten die in zeer korte tijd moesten worden verzameld, waren we zeer verrast toen we bij de vereniging de ingebrekestelling van de maatschappelijk werkster ontvingen, die verbaasd was over de afwezigheid van Kenza en ondubbelzinnig wees op de gevolgen die zouden voortvloeien uit het niet tijdig verstrekken van de gevraagde documenten.

"Mevrouw is niet op de afspraak verschenen, wat gevolgen kan hebben voor haar dossier als zij niet reageert. Kan ik u vragen contact op te nemen met mevrouw, om eerst na te gaan of zij de brief heeft ontvangen (zo niet, dan kan ik u een kopie sturen), en vervolgens om haar te helpen de documenten te verzamelen als zij dat nog niet heeft gedaan? Mevrouw moet ook een nieuwe afspraak maken en zich melden met alle documenten, zodat wij zo snel mogelijk kunnen overgaan tot de jaarlijkse herziening van haar dossier, want anders wordt haar bijstand na 31 juli niet verlengd."

Op basis van deze dwingende informatie werd door het OCMW een nieuwe afspraak gemaakt voor het inleveren van deze documenten. Het behoeft geen betoog dat de door het OCMW gevraagde documenten met de doeltreffende hulp van onze sociale coördinatrice in een razend tempo werden verzameld, maar niet zonder slag of stoot.

Overwinning! Tijdens de ontmoeting sprak de maatschappelijk werkster haar tevredenheid uit over het feit dat zij de vereiste bewijsstukken had ontvangen en dat het dossier als volledig kon worden beschouwd. Het moest worden voorgelegd aan het Bijzonder Comité van het OCMW, dat twee weken later een gunstig advies uitbracht over de verlenging van de sociale bijstand met een jaar.

In haar verslag verheugt de terreinbegeleidster zich over het resultaat van de geleverde inspanningen, maar wijst ook duidelijk op de tekortkomingen van een geformaliseerd en bureaucratisch sociaal systeem. Dit systeem oefent een ongekende druk uit op de gebruikers, die niet altijd in staat zijn om hieraan het hoofd te bieden, met het risico dat zo niet de sociale bijstand waaraan zij dringend behoefte hebben, hun wordt onttrokken.

"Kenza heeft maandenlang een verbazingwekkende innerlijke kracht en veerkracht getoond in haar strijd voor haar rechten en die van haar kinderen. Terwijl we stonden te wachten, liet een andere dame, die rommelde in haar tas om rekeningafschriften te zoeken, per ongeluk haar papieren vallen. Ze lagen verspreid op de vloer voor onze voeten, toch zwaar voor haar en

voor iedereen die 'sociale bijstand' zou komen vragen. Dit was als het ware een val van bladeren die de lente zou moeten inluiden na sombere gesprekken en bevroren uitkeringen. Kenza toonde onmiddellijk een ongelooflijke empathie, dankzij haar ervaring, door die dame in haar eigen gevoelens te legitimeren en te wijzen op de absurditeit van dit alles. 'Het is ingewikkeld'. En dat is met opzet.

Deze afspraak was een overwinning voor alle partijen: we riepen dat we 'gewonnen' hadden: een krachtig woord dat de ongelijke en onrechtvaardige machtsverhouding tussen het systeem, zijn vertegenwoordiger, het individu en het maatschappelijk middenveld benadrukt. We hebben gewonnen van de blinde en de facto gewelddadige overheid tegenover mensen die geen andere keuze hebben dan zich eraan te onderwerpen, bij gebrek aan een netwerk, middelen of kapitaal, zowel cultureel als financieel. Samen met het team hebben we gestreden en bewezen dat onze collectieve mobilisatie vruchten heeft afgeworpen.

Toen we uit het gesprek kwamen, omhelsden we elkaar. Deze toenadering ontroerde me enorm, gezien het traumatische verleden van Kenza. "Dit krachtige moment waarop onze collectieve overwinning eindelijk tot bloei kwam, vormt voor mij een vruchtbare grond voor een meer algemene reflectie over het systeem dat we hebben verslagen. Dit intrinsiek en opzettelijk onrechtvaardige systeem heeft tegen Kenza en zoveel anderen gewerkt. Kenza is een vrouwelijke vluchteling, slachtoffer van racisme, alleenstaande moeder van een gehandicapt kind en spreekt geen van de nationale talen. Bovendien zie je in haar ogen een traumatisch verleden.

Dit geeft aanleiding tot een vorm van discriminatie die we "intersectioneel" kunnen noemen en die Kenza nog meer belemmert in het uitoefenen van haar rechten. Intersectionaliteit is een sociologisch en politiek concept dat in 1989 werd bedacht door Kimberley Williams Crenshaw, een Afro-feministische academica. Het betekent dat je als lid van een etnische minderheid, met weinig middelen en als vrouw, tegelijkertijd te maken kunt krijgen met racisme, klassenminachting en seksisme, om nog maar te zwijgen over de handicap van haar zoon. Deze verschillende vormen van onderdrukking staan niet los van elkaar, maar zijn met elkaar verweven. We hebben dit mechanisme aan het werk kunnen zien. De bureaucratische rompslomp bereikte een niveau waarvan ik de gewelddadigheid heb kunnen voelen toen ik Kenza begeleidde, vooral toen er steeds meer ingewikkelde formulieren moesten worden ingevuld om hulp te krijgen voor haar zoon met een ernstige handicap. Ik durf me niet voorstellen wat er gebeurd zou zijn als dat allemaal niet gelukt was. Want ja, je moet een 'goede arme' zijn in deze samenleving, die in een oogwenk is overgestapt van sociale bijstand naar sociale actie.

Het is ook duidelijk dat de felbegeerde sesam, die zo moeilijk te verkrijgen is om in het land te mogen blijven, uiteindelijk maar weinig echte deuren opent. De obstakels zijn onverwacht, veranderen naargelang de politieke mandaten en zijn zelfs voor de inwoners van ons vlakke land onbegrijpelijk. Bij het verlaten van de opvangcentra krijgen de mensen een magere uitrusting mee om de eeuwige 'integratie' te bereiken.

Uiteindelijk is de vastberadenheid van Kenza in dit verhaal met succes bekroond. Alle hindernissen konden samen worden overwonnen door individuele begeleiding en methodische voorbereiding volgens een bijna militaire strategie.

Mijn leven als vrijwillige terreinbegeleidster zal voor altijd getekend zijn door dit diep menselijke avontuur.

Catherine, coauteur met Gérard Warnotte van dit getuigenis.

Telkens wanneer ik me bij de vrijwilligers en medewerkers van Accompagner voegde, werd ik geraakt door de sfeer die er heerste. Ik vroeg me af waar dat gevoel vandaan kwam. Hieronder de gedachten die het bij me opriep.

De diversiteit van de mensen die aan de opleidingen deelnemen, doet me denken aan een mozaïek, misschien wel die van onze menselijke wereld? Het erkennen van diversiteit gaat gepaard met het erkennen van verschillen. Ik denk aan wat Emmanuel Levinas zegt over de "ontdekking van het gelaat van de ander": het gelaat is niet alleen een deel van het lichaam, het is de manifestatie van radicale anders-zijn (*).

Tijdens de opleidingen was ik erg onder de indruk van de oprechte aandacht die iedereen voor elkaar had. De thema's die we hebben behandeld, hadden altijd betrekking op de relatie met de gebruikers, de houding die we moeten aannemen en hoe we moeten reageren in moeilijke situaties. De kwaliteiten en vaardigheden die we in dit verband naar voren brachten, waren nooit abstracties: het waren vaardigheden die we ervoeren, die we letterlijk beleefden tijdens de ontmoetingen.

Deze vaardigheden zijn gebaseerd op een kader van vertrouwen, loyaliteit en authenticiteit. De gezelligheid en het plezier om samen te zijn hebben altijd een stempel gedrukt op het delen van ervaringen. Daarom heb ik altijd "aanwezig" geantwoord. Kortom, naarmate de jaren verstrijken, voel ik een soort gelukkig gevoel van verbondenheid.

Ten slotte komt de wens om te helpen des te beter tot uiting omdat deze gepaard gaat met nederigheid. Is dat niet het motto van de vereniging, zoals Mathilde me onlangs nog herinnerde? Samen, stap voor stap!

Marc Drèze, CFIP-opleider

(*) E. Levinas (*Totalité et Infini*, 1961) heeft zijn benadering met name ontwikkeld op basis van een analyse van het nazisme.

Mijn ervaring als vrijwillig openbaar schrijfster bij Les Amis d'Accompagner

Brigitte Paternostre

Ik ontdekte de vzw Les Amis d'Accompagner toen ik bij de GGC (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie), nu Vivalis.brussels, werkte als directrice van de dienst Bijstand aan personen.

Toen ik met pensioen ging, ben ik meteen met verschillende vrijwilligersactiviteiten begonnen en ontmoette ik Mathilde tijdens een vrijwilligersbeurs in het gemeenschapscentrum Elzenhof. Ik was erg enthousiast om het team van Les Amis d'Accompagner te versterken, om in het veld te werken en de gebruikers te helpen bij het uitvoeren van verschillende formaliteiten.

Hoewel ik alle taken die ik heb mogen uitvoeren erg waardeerde – als juriste kies ik vooral voor complexe of vervelende administratieve procedures – voelde ik toch een klein gemis, een behoefte aan meer diepgaand werk, een meer doordacht contact met een onmiddellijk resultaat dat door mijzelf en niet door een derde persoon zou worden bereikt.

Daarom heb ik een dienst als openbare schrijfster aangeboden. Om de twee weken besteed ik een middag per week aan deze permanentie. Ik ontmoet daar mensen die ontmoedigd zijn door brieven of e-mails die ze moeten schrijven en die voor hen zowel inhoudelijk als formeel moeilijk zijn. Deze brieven zijn echter essentieel om rechten te verkrijgen of om zich in bepaalde

geschillen te verdedigen. Ik vind het erg leuk om deze mensen te ontmoeten. Eerst probeer ik te achterhalen wat de prioriteiten zijn en dan ga ik aan de slag. Ik schrijf zelf de brief of e-mail, en natuurlijk lezen we deze samen met de persoon in kwestie, want ik schrijf namens hem of haar en het is van essentieel belang dat hij of zij de tekst begrijpt en goedkeurt. Het komt regelmatig voor dat ik tijdens onze contacten ontdek dat er nog andere problemen zijn die moeten worden opgelost, hetzij door mij, hetzij door de professionals van de vzw, aan wie ik dan de aanvraag doorstuur.

Dit is dus een nieuw aspect van mijn vrijwilligerswerk dat ik bijzonder leuk vind: ik hou van persoonlijk contact, ik hou van uitdagingen om administratieve problemen op te lossen en ik kan goed schrijven.

En, last but not least, is vrijwilligerswerk een win-win situatie: ik ontmoet sympathieke mensen die tegenslagen hebben gekend en die ik anders waarschijnlijk nooit zou hebben ontmoet. Ik zie het als een manier om iets terug te doen. Ik heb geluk gehad in mijn leven en het is een eer om op mijn beurt mensen te kunnen helpen die om verschillende redenen geen toegang hebben tot de middelen om hun problemen op te lossen.

Leuke ontmoetingsdag

Op 28 juni jongstleden wilden we het hele team van Accompagner en hun naasten samenbrengen voor een leuke dag in het teken van ontmoeting, delen, gezelligheid en ontdekking.

's Ochtends hebben we minigolf gespeeld. Voor sommigen was dat een primeur: "Ik ging zo op in het spel dat ik alle kleine zorgen van het leven vergat. Ik speelde voor het eerst en ik won! Beginnersgeluk misschien!" *Magomed – vrijwillige begeleider.*

Daarna gingen we naar "Le Café Joyeux" in Sint-Woluwe: daar stimuleren ze de inclusie van mensen met een handicap, wat ons raakte en ons deed besluiten om daar te lunchen. Er stond een fingerfoodbuffet voor ons klaar met een Griekse salade, croque-monsieurs, een zalmladerdeeg en koekjes als dessert. Allemaal even lekker!

"Ik heb genoten van de pauze in Café Joyeux. Ik denk dat het een goede keuze was. Ik vind dat het goed aansluit bij de missie van Accompagner, namelijk het ondersteunen en aanmoedigen van dergelijke projecten. De jonge obers voelden zich gewaardeerd en trots door onze aanwezigheid. Hartelijk dank voor de organisatie van deze ontmoetingsdag, die me uit mijn routine heeft gehaald en me nieuwe dingen heeft bijgebracht." *Zr. Marie-Stéphanie – vrijwilligster*

En tot slot brachten we de middag door in het Trammuseum, een museum dat overigens door

vrijwilligers wordt gerund. Op het programma stond een rondleiding door de historische trams en daarna een ritje heen en terug naar het Afrikamuseum in Tervuren

"Ik was benieuwd naar het Trammuseum. Het was een leuke rondleiding en ik heb erg genoten van de rit met de tram. Ik heb een praatje kunnen maken met de chauffeur. Bedankt Accompagner! Wat een leuke dag." *Annick – vrijwilligster voor de "digitale cafés"*

Kortom, het was ook voor de jongsten onder ons een geslaagde dag: "Ik vond het minigolfspel erg leuk. We hebben het golfterrein doorkruist, het was superleuk! Het was een leuke dag. We hebben lekker gegeten en ik heb zelfs in

een oude tram gereden, dat was geweldig! Ik heb met de andere kinderen gespeeld, het was echt geweldig. Ik vond de dag met Accompagner geweldig, ik wil het nog een keer doen! Bedankt Accompagner" *Matéo – 5 jaar*

Attention!

Dorénavant, vous pouvez recevoir l'édition française sur demande à "Accompagner", Secrétariat, rue Sergijsels 23, 1081 Koekelberg (mathilde.biette@accompagner.be)

Les amis d'Accompagner N.N.
0879.434.959

Onthaal en briefwisseling
Emile Sergijselsstraat 23
1081 Koekelberg
T: 02.580.20.30
bruxelles@accompagner.be

Ambulante begeleiding
02.580.20.33

Website
ww.accompagner.be

Vrijwilligersdienst
volontariat@accompagner.be

COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Sociale zetel
Dapperenstraat 21
1081 Koekelberg
Bankgegevens
IBAN BE25 1142 6095 4582
BIC CTBKBEBX

Uw persoonsgegevens

Wenst u geen informatie van ons meer te ontvangen, wilt u liever de "Lettre Info" via mail kunt u dit aanvragen per post of via mail naar mathilde.biette@accompagner.be. Wilt u dat uw gegevens worden verwijderd uit onze gegevensbank, kunt u dit aanvragen per post of via mail naar emmanuel.daubie@accompagner.be.

Verantwoordelijke redacteur: Guy Leroy, Dapperenstraat 21 - 1081 Koekelberg (bruxelles.pre@accompagner.be)

Ons steunen?

Met een gift op rekening
IBAN BE25 1142 6095 4582 van "Les Amis d'Accompagner" met als mededeling "Gift". Wij bezorgen u voor elke gift = of > 40 euro's gecumuleerd in de loop van het jaar tijdens het eerste kwartaal van 2026 een jaarlijks fiscaal attest.

